

שבוע פרשת תרומה

השבת בבתי הכנסת יוציאו שני ספרי תורה, ונקרא את פרשת "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים" (דברים כ"ה: י"ז) לאחר פרשת השבוע. קריאת פרשת זכור היא חובה מדאורייתא (מן התורה)! ההפסדה (שמואל א' ט"ו או ט"ז לפי מנהגים שונים) גם עוסקת בענין מחיית עמלק, והיא מספרת על ציווי ה' לשאול המלך להלחם בעמלק. במוצאי שבת יש לומר קידוש לבנה (מי שעוד לא בירך).

נושא: השבוע נסיים הלכות בשר וחלב, ונלמד על בשר ודגים, חלב ודגים, דבש, ויין נכרים. בסוף דף ההלכה הבאנו כמה ענינים נוספים לתלמידים המתעניינים והם: בישול, חלב, ופת של גויים. אנחנו מקוים שהמעט שלמדנו בהלכה היומית בנושא הכשרות יביא להגברת המודעות (awareness) בעניני כשרות ולזהירות בקניית מוצרי מזון. לאחר דיני כשרות נתחיל ללמוד דיני קריאת המגילה לקראת חג הפורים הבא עלינו לטובה.

הלכה

יום

ב לקט דינים לסיום הלכות בשר וחלב-

- ♦ אין לאכול מאכלי בשר וחלב על מפה (tablecloth) אחת.¹
- ♦ מותר להשתמש באותה מלחיה (salt shaker) (סגורה) לבשר ולחלב, אבל רצוי (preferable) שתהייה שתיים, אחת לחלבי ואחת לבשרי.²
- ♦ בכל בית יהודי צריך להחזיק שתי מערכות כלים (sets of kitchen utensils), אחת למאכלי חלב, ואחת למאכלי בשר. יש ספרדים הנוהגים להתיר להשתמש בכלי זכוכית (glass) למאכלי בשר וחלב על ידי ניקוי יסודי.³

- ♦ חכמינו זכרונם לברכה אסרו לאכול בשר ודגים יחד. לגבי חלב ודג יש מנהגים שונים. אשכנזים נוהגים לאכול דג וחלב ביחד, וספרדים נוהגים שלא לאכול אותם ביחד.⁴

נושאים כלליים בכשרות

- ג למדנו שאסור לאכול שְׂרָצִים ואסור לאכול חלב מבהמות טמאות, מדוע מותר לאכול דבש? הרי הדבורים אסורות באכילה!**
- חז"ל התירו לאכול דבש דבורים. הדבש נאסף (is gathered) על ידי הדבורים מְצוֹף פרחים (flower nectar), ונשמר בגוף הדבורה בדרך לַפְנֵת (beehive).⁵ מותר לאכול את הדבש מכיון שהדבש לא נוצר בגוף הדבורה.

ד מדוע יין צריך הכשר, הרי הוא עשוי רק מענבים?

אסור מדאורייתא (מן התורה) לשתות יין שגויים השתמשו בו לעבודה זרה. ויין כזה נקרא יין נֶסֶךְ. חכמינו זכרונם לברכה הוסיפו⁶ ואסרו לשתות יין שגוי נגע בו (touched) ואפילו אם הגוי אינו עובד עבודה זרה, בין שהגוי עצמו הכין (prepared) את היין, ובין שיהודי הכין את היין וגוי נגע בו.⁷ בגלל האיסור הזה אסור לשתות יין שאינו כשר, אף על פי שיין עשוי רק מענבים. יש עוד חששות ביין העשוי מענבי ארץ ישראל המצריכות הכשר ליין. למשל: שמיטה, ערלה, תרומות ומעשרות.

דיני קריאת המגילה

ויהי בימי אוזעורוֹעִי הָיָא אוֹזְעוֹרוֹעִי הַמְכַרְךָ
מִהָרִיז וְעַד כּוּשׁ עֲלֵבֶנְךָ וְעֲלֵרִים וּמִאֲחַת בְּקִינָה
בִּימֵי הָהֵם כְּעֵבֶת הַמְכַרְךָ אוֹזְעוֹרוֹעִי עַל כֹּסֶא
מְלָכוּתוֹ אֵשֶׁר בְּעִישׁוֹן הַבִּירָה בְּעִלְיָת עֲבִירֵי
לְמַלְכוֹ עֲלֵיהָ מִשְׁתַּח כֹּכַב עֲרִיז וְעֲבִירֵי וְיִכְּ פֶרֶס
וּמִדֵּי הַפְּרִתָּמִים וְעֲרִי הַמִּדְּלֹת כְּפִלְגִי בַּהֲרָאָתוֹ
אֶת עֲשֶׂר כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ וְאֶת יָקָר תַּפְאֶרֶת גְּדוּלָּתוֹ
יָמִים רַבִּים עֲלֵמֹנִים וּמִאֲחַת יוֹם וּבְמִלְכּוּתָא הַיָּמִים
הָאֵלֶּה עֲלֵיהָ הַמְכַרְךָ כֹּכַב הָעֵלֶם הַנִּמְצָאִים בְּעִישׁוֹן
הַבִּירָה לְמַלְכוֹ וְעַד קִטָּן מִשְׁתַּח עֲלֵבֶת יָמִים
בּוֹחֶצֶר גִּלְתָּ הַמְכַרְךָ וְזֹרֶר כְּרֶפֶס וְתַכְכֵּת אֲחוּזָה
בּוֹחֶבֶל בּוֹרֶךְ וְאַרְבָּעִין עֶבֶר גְּלִילִי כֹסֶף וְעֲמֻדֵי עֲשֶׂר
מִטּוֹת זָהָב וּכְסָף עַל רִצְפָּת בַּהֲלָה וְעִישׁ וְהָרִי וְסוּדָרָה
וְהַעֲלִיזוֹת בְּכִלֵּי זָהָב וּכְכֵלִים מְכֻלִּים שְׁוֵעִים וְיִין
מְלָכוּת רַב כִּי הַמְכַרְךָ וְהַעֲלִיזָה כֹדֶת אֵין אֲנִס
כִּי כֵן יִסֹּד הַמְכַרְךָ עַל כֹּכַב רַב בֵּיתוֹ לְעֵלְיָת כְּרִצְוֹן
אֵישׁ אֵישׁ גַּם יִשְׁתִּי הַמְלָכָה
עֲלֵיהָ מִשְׁתַּח נְעִים בֵּית הַמְלָכוּת אֵשֶׁר לְמַכְרֶךְ
אוֹזְעוֹרוֹעִי בְּיוֹם הַעֲבִירֵי כְּטוֹב לֵב הַמְכַרְךָ בֵּין
אֲמֹר כְּמוֹהֵמוֹן בֹּחֶתָא וְזִרְבָּנָא בֹּחֶתָא וְאַבְלָתָא זֹתָר
וּכְרֶכֶס עֲבִירֵי הַסְרִיסִים הַמְשִׁרְתִּים אֶת פְּלִי הַמְכַרְךָ

עמודה ראשונה של המגילה מתוך תיקון באדיבות המו"ל

ה איזו מגילה כשרה לקריאת המגילה?

♦ קוראים את המגילה מתוך מגילה
הכתובה על גבי קלף, בידי סופר מִיָּמֶן a)
(trained scribe).

♦ חייבים לשמוע כל מילה של המגילה
ומי שלא שמע מילה אחת לא יצא ידי
חובה. לכן, רצוי שלכל אחד תהיה
מגילה כשרה, כדי שאם יפסיד (miss)
מילה יוכל להשלימה במגילה שלו.

♦ מי שאין לו מגילה כשרה, יכול
לעקוב אחרי הקריאה (follow the
reading) במגילה מִדְּפֶסֶת (printed), ואם
לא שמע מילה מהקורא יכול להשלימה
מהמגילה המִדְּפֶסֶת.⁸

ו האם נשים חייבות בקריאת המגילה?

בדרך כלל נשים פטורות ממצוות עשה שֶׁהִזְמִין גְּרָמָן (זאת אומרת ממצוות שיש
זמן קבוע לקיומן). מקרא מגילה היא מצות עשה שיש זמן קבוע לקיומה, אבל
בכל זאת נשים חייבות לשמוע? קריאת המגילה, מכיון שגזירת המן להרוג את
כל היהודים כללה (included) אף את הנשים, ועיקר הנס נעשה על ידי אישה.¹⁰

📖 תוספת עיון- חלב ובישולי נכרים 📖

חלב נכרי- אסור לשתות חלב שנחלב (was milked) על ידי גוי ללא השגחת יהודי, מחשש שמא הגוי ערבב
(mixed in) בחלב הכשר חלב של בהמה טמאה. יש פוסקים המתירים בימינו שתיית חלב גויים במדינה
מתוקנת מפני שהגוי החולב חושש מפיקוח ממשלתי (is afraid of government supervision), ולא יערבב חלב
של בעלי חיים אחרים בחלב בהמה טהורה כאשר זה נגד החוק (illegal). (אגרו"מ יו"ט א:מ"א)

בישולי נכרי- אסור לאכול דברים שאינם נאכלים חיים (are not eaten raw) שגוי בשלם, אלא אם כן
היהודי משתתף (participates) בבישול. מי שיש בביתו עוזרות בית גויה (non Jewish household help) ראוי
שיתיעץ (consult) עם רבו כיצד לנהוג.

פת נכרי- חכמים אסרו לאכול פת (לחם) של גוי, אלא אם כן יהודי השתתף באפיה. יש מקרים בהם
חז"ל התירו פת של גוי, לכן מי שאינו יכול להשיג (can't acquire) לחם ישראל ישאל שאלת חכם כיצד
ינהג.

מקורות-

- בחמאה, עיון יחו"ד ו:מ"ח.
5. רמב"ם מאכלות אסורות ג:ל"ג. אמנם לגבי ה"מזון
מלכות" (bees milk or royal jelly) נחלקו הפוסקים האחרונים.
6. שו"ע יו"ד קכ"ג.
7. חז"ל התירו מגע גוי ביין מבושל. שו"ע יו"ד קכ"ג:ג.
8. מ"ב סי' תרפ"ט ס"ק ה'.
9. יש אומרים שאישה אינה חייבת בקריאת המגילה אלא רק
בשמיעה ולכן אינה מוציאה אנשים ואם קוראת לעצמה
מברכת "לשמוע מגילה". מחבר, רמ"א ומ"ב או"ח תרפ"ט
סעי' ב'.
10. גמרא ערכין ב:ג. ובשיטה מקובצת שם.

1. שו"ע יו"ד פ"ט:ד, ובמג"א או"ח קע"ג כתב שלאחר כיבוס
מותר.
2. כנ"ל. החלוקה בין מלחיה פתוחה לסגורה ע"פ הרב פפופר
בקצושי"ע שלו הלכות בשר בחלב, וכן בדי השולחן שם.
3. עיון יחו"ד א:י"ב, ובספר הגעלת כלים פרק י"ג סעי' נ"ט
ובהערות שם.
4. בית יוסף יו"ד פ"ז כתב שאסור, וכן כה"ח שם ס"ק כ"ד, וכן
כתב בספר שו"ת עמא דבר חלק א' עמוד ק"ח בשם הרב מרדכי
אליהו שליט"א. בין המחמירים יש המקילים בדגים

שבוע פרשת כי תישא

גם השבת נוציא שני ספרי תורה בבתי הכנסת.
בראשון נקרא את פרשת השבוע "כי תישא"
ובשני את פרשת פרה (במדבר י"ט: א').

הנושא: השבוע נלמד דיני אפיית מצות.

כדי לאפות מצות יש צורך לדעת הרבה הלכות, ולעבוד בזריזות רבה (*quickly*). גדולי ישראל במשך הדורות נהגו לעסוק באפיית המצות בעצמם כדי להשתתף במצוה גדולה זו, וכדי להשגיח על כל פרט ופרט של האפיה.

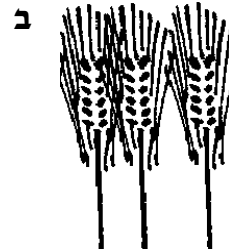
הלכה

יום

דיני אפיית מצה

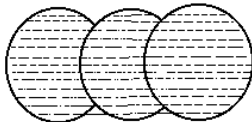
מאלו חיטים אופים את המצות לפסח?

כתוב בתורה: "וּשְׁמֵרְתֶּם אֶת הַמִּצּוֹת" ¹. מכאן אנו למדים שהחיטים שעושים מהן מצות מצנה צריכות שמירה מיוחדת, שלא יבואו במגע (*contact*) עם מים, משעה שמוגילים אותן לטחינה (*are taken to be ground*) ². **מצות מצנה** הן המצות שאוכלים אותן בליל הסדר, כי בלילה זה (בחוץ לארץ שני לילות) יש חובה לאכול מצות.

מהי מצה שמורה?

למדנו שיש לשמור על המצות שאוכלים בליל הסדר מכל מגע במים או דבר המחמיץ (*leavening agent*), משעת טחינת החיטים ואילך. יש פוסקים הסוברים שהחיטים שעושים מהן מצות מצנה צריכות שימור משעת קצירה (*harvest*), ומצות אלו ידועות בשם "מצה שמורה". המנהג התפשט (*spread*) אצל רבים להקפיד לאכול מצות שמורות משעת הקצירה בליל הסדר, ויש נוהגים לאכול מצה שמורה כל הפסח ³.

מהם "מים שְלָנוּ"?

לשים (*knead*) את המצות עם מים שְלָנוּ. זאת אומרת מוציאים את המים מהבְּרִיזָה (*faucet*) (או מקור אחר) לתוך כלי, מיד לאחר שקיעת השמש (*sunset*) ⁴. בבוקר, לאחר שעברו שתיים עשרה שעות משעת הַשְּׁאִיבָה (*from when the water was placed in the container*) מותר להשתמש במים לאפיית מצות ⁵. נוהגים לומר "לִשְׁם מִצּוֹת מִצְנָה" גם כאשר שואבים את המים.

ה דיני העיסוק במצות-

• יש להכין את המצות שאוכלים בליל הסדר (ובחוץ לארץ בשני הלילות) **לִשְׁם מַצּוֹת מַצָּה**, זאת אומרת מי שמכין אותן צריך לכוון בעשייתן (*to have in mind*) **למצות מצָה**.⁶ מטעם זה העוסקים באפיית מצות מכריזים (*call out*): "**לִשְׁם מַצּוֹת מַצָּה**".

• מיד כשהמים והקמח מתערבבים (*mix*) חייבים ללוש את הבצק (*knead the dough*) עד ששוטחים אותו בַּמַּעְרוֹךְ (*it's flattened with the rolling pin*) ומכניסים אותו לתנור, ואסור להניחו אפילו לרגע. נוהגים היום ברוב המַּאֲפִיּוֹת לבצע את כל הכנת המצות מנתינת המים ועד סוף האפיה בתוך 18 דקות.⁷

מצה כפולה

• נוהגים לעשות חורים (*perforations*) במצות כדי שהבצק לא יתנפח (*blister*). יש לשים לב שהמצות אינן **פְּפוּלּוֹת** (*folded over*) כלל וכן שאינן **נִפּוּחוֹת** (*puffy or blistered*). במקרים אלה לפעמים אסור לאכול את האזור הפגום (*effected area*) מחשש לחמץ.

ו מה ההבדל בין מצות יד ל**מצות מְכוּנָה** (*machine matzot*)?

לפני כמאה וארבעים שנה⁸ הומצאו מכונות (*machines*) לאפיית מצות, ופרצה מחלוקת בין גדולי ישראל אם מותר להשתמש בפסח במצה שנאפתה במכונות אלו. היום המכונות יותר מְשֻׁכָּלֶלֶת (*advanced*) ממה שהיו אז,⁹ אבל עדיין רבים נִמְנָעִים (*avoid*) מלאכול **מצות מְכוּנָה**¹⁰ וּמַעֲדִיפִים (*prefer*) **מצות יד**. מכל מקום הרבה פוסקים מתירים לאכול מצות מכונה,⁸ וכל אחד יקח מצות כמנהגו.

פרטים נוספים

- האוסרים טענו שמכיוון שיש למכונות הרבה חלקים קשה לנקותם, וחתיכת בצק עלולה להידבק באחד הנקבים (*may get stuck in one of the cracks*), להחמיץ ולגרום גם לבצק שיבוא במגע איתו אחר כך להחמיץ. האוסרים גם טענו שמכיוון שצריך לאפות את המצות לשם מצות מצָה המכונה אינה יכולה לכוון כוונה זו.
- המתירים טענו שהמכונות פועלות במהירות ובדיוק רב יותר מבני אדם ואין חשש שהבצק יחמיץ. המתירים גם טענו שמספיק שהאדם שלוחץ על הכפתור (*presses the button*) המפעיל את המכונה יעשה זאת "לשם מצות מצָה".

תוספת עיון- מצה בערב פסח

אסור לאכול מצה בערב פסח כדי לְהַבְלִיט (*to accentuate*) את מְצָנַת אכילת מצה בליל הסדר. יש נוהגים לא לאכול מצות מראש חודש ניסן כדי שתהא הַמַּצָּה חביבה עליהם בליל הסדר.

מִיֵּשֶׁב תֵּעִיֵּאֵא סִיֵּק יֵיֵא

מקורות-

1. שמואל י"ב:י"ז.
2. בשעת הדחק מספיק בשמירה משעת לישא, מ"ב סי' תנ"ג ס"ק כ"ד.
3. בה"ל סי' תנ"ג ד"ה טוב.
4. בין השמשות.
5. הפוסקים כתבו טעם למים שלנו מפני שיש חמימות מסוימת במים בעודם במעינות, ט"ז או"ח תנ"ה:א'. נחלקו הפוסקים אם דין זה שייך גם בארצות שניסן חל בחורף, או שמא דין זה שייך דוקא בארץ ישראל ובבל וכדומה. שו"ת חת"ס אה"ע חלק שני סי' קנ"ג פסק שגם כאשר רואים שהמים קרים מאד בשעת שאיבתם יש ללוש במים שלנו.
6. גם זה נלמד מהפסוק "ושמרתם את המצות", ת"ס:א' ס"ק ג'.
7. לפי ההלכה כל זמן שעוסקים במצות (לש, מגלגל במערוך, מנקב וכו') המצות אינן מחמיצות, ואם הניחן 18 דקות ללא עסק מחמיצות, שו"ע או"ח תנ"ט:ב'. מ"מ נוהגים כמו שכתבנו לעשות הכל תוך 18 דקות, עיין ערך השולחן שם סעי' ז', ומועדים וזמנים ח"ג.
8. בין המתירים: הרי"ש נאטנזאהן (בעל שו"ת שואל ומשיב), הכתב סופר, הרב חיים עוזר גראדזענסקי, ר' מאיר שמחה מדוּינסקי, הרב מלכאל טננבוים (שו"ת דברי מלכאל) ועוד. בין האוסרים: הגר"ש קלוגר, והרבה מגדולי העולם החסידי הרי"מ מגור, דברי חיים (ר' חיים הברשטס מצאנז), והאבני נזר. זכרונם לברכה. סיכום אפשר למצוא בשדי חמד מערכת חומ"ץ סי' י"ג, שערים מצוינים בהלכה ק"י:כ"ב, פסקי תשובות הלכות פסח סי' ת"ס אות א', וקונטרס ביטול מודעה שמופיע בשו"ת שואל ומשיב מהדורא שביעאה.
9. שכלול המכונות אליה וקוץ בה. מצד אחד יותר קל להשיג על הניקיון והמלאכה נעשית במהירות ובדיוק רב יותר אבל מאידך יותר פעולות נעשות על ידי המכונה, לכן יתכן פוסקים שהתירו את המכונות הקדומות ויאסרו במכונות חדשות. שו"ת מהרש"ם ד':קכ"ט.
10. יש נוהגים לאכול מצות יד בליל הסדר ומצות מכונה בשאר הימים. באופן זה אין חשש של "לשמה" במצות שאוכלים בליל הסדר.

שבוע פרשת וירא

נושא: השבוע נלמד על חשיבותה ודיניה של עניית "אמן".

הלכה

יום

- ב** **מתי אומרים ברוך הוא וברוך שמו, ומתי עונים אמן?**
כאשר שומעים ברכה מפי בן אדם אחר, אחרי "ברוך אתה ה'" עונים "ברוך הוא וברוך שמו", ובסוף הברכה אומרים "אמן". בקדיש ששומעים בבית הכנסת גם כן צריך לענות אמן אחרי כל חלק של הקדיש.
- ג** **האם אומרים ברוך הוא וברוך שמו באמצע כל ברכה ששומעים?**
לא. ברוך הוא וברוך שמו עונים רק לברכה שאנחנו לא צריכים לצאת ידי חובה בשמיעתה. למשל השומע את חברו מברך על הכריך שלו (*his sandwich*) - יענה ברוך הוא וברוך שמו, אבל השומע את אביו או אדם אחר מברך "המוציא" על החלה בשבת לא יענה ברוך הוא וברוך שמו כי הוא יוצא ידי חובה בברכת אביו.¹
- ד** **מה פירוש המלה אמן?**
פירוש המלה אמן הוא אמת. כלומר אנחנו אומרים שכל מה שנאמר בברכה הוא אמת. ועוד - אמ"ן יש בה ראשי תיבות "אל מלך נאמן", שפירושו גם כן אמת. עוד פירוש ל"אמן" שאומרים אחרי תפילה הוא: יהי רצון שיקויים הדבר.²
- ה** **הצילו! חטפו את האמן! (Help! Someone stole the amen)**
חז"ל אמרו שצריך להיזהר מאוד (*be very careful*) באמירת אמן, כי הרבה אנשים לא אומרים אמן כמו שצריך, לדוגמא:
אמן יתומה (*orphan*) - היא אמן שנאמרת הרבה זמן לאחר הברכה.⁴
אמן קטופה (*cut-off*) - האמן הזאת היא אמן שאומרה לא מקפיד להגיד את כל המלה אלא אומר "מן" או "אָמֵן".
אמן חטופה (*stolen*) - האמן הזאת היא אמן שאומרה כל כך ממהר שהוא אומר את האמן עוד לפני שהמברך סיים את הברכה.
אם כן - יש לרחם על האמן ולהיזהר לאומרה בזמן, ואת כולה.

ו האם אני צריך לענות אמן על ברכה שאני בעצמי מברך?

עונים אמן רק על ברכות ששומעים מפי אחרים. יש מקרים יוצאי דופן (*exceptional cases*) שחז"ל תקנו שגם המברך יענה אמן. למשל: אנחנו אומרים "בונה ברחמיו ירושלים, אמן". ספרדים נוהגים לענות אמן גם אחרי "ישתבח", "השכיבנו" (בתפילת ערבית), ובסוף "הלל"⁵.

ילקוט מושגים	לך לך-וירא
	בדוק מה אתה זוכר
מקדש מעט	אמן קטופה
ברוך הוא וברוך שמו	אמן יתומה
אמן	אמן חטופה

sample

תוספת עיון - ברכה בקול

"אל תמנע טוב מבעליו בהיות לא-ל ידך לעשות"
 [אל תמנע דבר טוב מאחרים כאשר ביכולתך להטיב להם]
 משלי ג' כ"ז

למדנו שהמברך צריך לברך בקול מספיק חזק, שלפחות הוא ישמע את ברכתו. רצוי לברך בקול כדי שגם אחרים ישמעו את הברכה, ויוכלו לענות "אמן". חז"ל שבחו (*praised*) את העונה "אמן" ועל ידי כך שאנחנו מברכים בקול אנחנו מזכים אחרים במצוות.

פלא יועץ לר' אליעזר פאפו, ערך "אמן"

מקורות-

1. כף החיים סי' קכ"ד אות כ"ו מביא דעת הנהגים לומר ברוך הוא וברוך שמו אפילו לברכה שיוצאים בה ידי חובה.
2. או"ח סי' קכ"ד סעי' ח', ובמ"ב שם ס"ק כ"ה (בשם פמ"ג).
3. שבת קי"ט: דברי ריש לקיש.
4. מקור השם "אמן יתומה" למקרה הזה נמצא בבה"ל או"ח קכ"ד ד"ה מיד, בשם אבודרהם. ועיין שו"ע שם סעי' ח' במחבר וברמ"א עוד פירושים לאמן יתומה.
5. שו"ע או"ח סי' רט"ו סעי' א'.

שבוע פרשת כי תישא

השבוע יחול פורים קטן, זאת אומרת י"ד (וט"ו)
אדר א', שבו איננו חוגגים את פורים.

נושא: השבוע נלמד דיני ביקור חולים. בסוף השבוע נתחיל ללמוד דיני ריבית (interest).

כולם, ובמיוחד החולה, חייבים לזכור שהרופא הוא שליחו של ה' וה' הוא הרופא האמיתי (the true healer). לכן מי שהולך לבקר אצל רופא או לוקח תרופות (medicines) צריך להתפלל לה' שאכן הביקור אצל הרופא או התרופה יועילו לרפאותו ממחלתו (will help him recover).

יום

הלכה

הלכות ביקור חולים

מאיפה אנחנו לומדים את מצות ביקור חולים?

יש בתורה מצות עשה לבקר חולים. אנחנו לומדים את המצוה מה', שביקר את אברהם אחרי שאברהם נימול (had a brit milah) והיה חלש (weak). ואנחנו צריכים להשתדל (try) להיות כמו ה', ולבקר חולים.

חשוב לשים לב כשמבקרים חולים לא להישאר (to stay) יותר מידי זמן לידם כדי לא להכביד עליהם (not to be burdensome) וגם להישמע להוראות הרופא והורי החולה (listen to the instructions of the doctor and parents).

ג

איך מקיימים את מצות ביקור חולים?

ד

עיקר מצות ביקור חולים יש בה שני ענינים (two parts). הענין הראשון הוא לראות אם החולה צריך משהו או אם אפשר לעזור לו במשהו. למשל חבר מבית הספר שחולה, אפשר לדאוג להעביר אליו (send him) חומר לימודים שהוא חיסר בבית הספר (material that he missed in school) או משחק להעסיקו (a game to occupy him). לפעמים החולה משועמם (is bored) וצריך חבר לשמח אותו או לדבר אתו קצת.

הענין השני בביקור חולים בנוסף לביקור והצעת והגשת עזרה (offer to help) לחולה, הוא להתפלל שה' ישלח לחולה רפואה שלימה. שהרי מי שבאמת מרפא את החולים הוא ה', והרופאים הם רק שליחי ה' (messengers of Hashem), אשר דרכם (through them) ה' שולח את הרפואה. מי שמבקר את החולה ואינו מתפלל לרפואתו לא מקיים את המצוה!!

לסיכום: מצות ביקור חולים כוללת דאגה לצרכי החולה ותפילה עבורו.

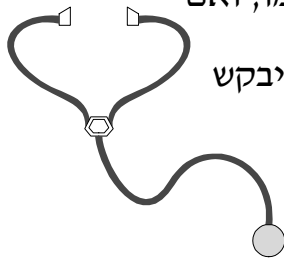
ה איך מתפללים עבור החולה?

אפשר להתפלל לה' ליד החולה, או להזכיר (mention) את החולה בתפילות שאנחנו מתפללים. בתפילת שמונה עשרה מזכירים את החולים בברכת רפאינו. אחרי שאומרים "והעלה רפואה שלימה לכל מכותינו" מוסיפים (add):

"יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שתשלח מהרה רפואה שלימה מן השמים רפואת הנפש ורפואת הגוף לחולה (פלוגי בן פלוגי) בתוך שאר חולי ישראל."²

בתפילות עבור החולה נוהגים להזכיר שם החולה ושם אמו, ואם אינו יודע שם אמו יאמר שם אביו.³

מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך לחכם או לצדיק שיבקש רחמים (יתפלל) על החולה.

הלכות ריבית

ו מה זאת רבית (interest)?

כתוב בתורה: **"את פספן לא תתן לו פושד ופמרבית לא תתן אכלך"**.⁴ יש איסור מדאורייתא (מן התורה) להלוות (to loan) על מנת (in order to) לקבל חזרה יותר ממה שהמלוה (the lender) נתן. למשל מי שמלוה 10 שקלים או כל סכום (amount) אחר לחבר על מנת לקבל חזרה יותר מהסכום הזה, וקיבל את הכסף-עובר על איסור רבית.

נוסח מי שברך לחולה שאומרים בקריאת התורה

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, משה ואהרן דוד ושלמה, הוא יברך וירפא את החולה (החולים) _____ בן (בת) _____ (שם האם) בעבור שכל הקהל מתפלל בעבורו. ובשכר זה הקדוש ברוך הוא ימלא רחמים עליו להחלימו ולרפאתו ולהחזיקו ולהחיותו וישלח לו מהרה רפואה שלימה מן השמים לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בתוך שאר חולי ישראל רפואת הנפש ורפואת הגוף (בשבת מוסיפים: שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא) השתא בעגלא ובזמן קריב, ונאמר אמן.

מקורות-

1. שו"ע יו"ד סי' של"ה סעי' ב'.
2. סי' קט"ז מ"ב ס"ק ג'.
3. ילקו"י ח"ז.
4. ויקרא כ"ה: ל"ז.

Parsha Primer

מפר
הפרשה

16 January 6, 2001

Vayigash

ויגש

בס"ד י"א טבת תשס"א

Vayigash brings the long and fascinating story of **Yosef and his brothers** to its end. The dreams of his brothers bowing to him, that set off this drama, were fulfilled. All can see that Yosef didn't abuse this power, but used it help his family, and the entire Middle Eastern world, through the difficult famine. In **Middah of the Week** we'll discuss **Ahavat Yisrael**, an appropriate closing lesson for the story of Yosef and his brothers. In **Mitzvah of the Week** we'll see how even in Yaakov's rush to get settled in Mitzrayim, Yaakov knew how to plan ahead for the truly important things in life. **Shabbat Shalom!**

Breishit 44:18- 47:27

ליל שבת

PARSHA IN A NUTSHELL- סיכום הפרשה

Parshat Vayigash continues the story of Yaakov's sons, as eleven of them stand before the most powerful man in Mitzrayim, unaware that he is their missing brother, Yosef. Yosef claimed that Binyamin stole his silver goblet, and demanded that Binyamin remain with him in Mitzrayim as his slave.

Yehuda stood in front of Yosef (prepared to use force, if necessary- *Rash"i*) and explained that if Binyamin was to remain in Mitzrayim, Yaakov, their father would surely die of heartache. Yehuda offered to remain as Yosef's slave instead of Binyamin.

When Yehuda finished his speech, Yosef could no longer contain his emotions. He asked that everyone (except the brothers) leave the room. He then said: "I am Yosef. Is my father still alive?"

Yosef calmed his brothers' fears, insisting that he would not seek revenge for what they did to him. He then sent wagons to bring Yaakov and his brothers' families to Mitzrayim. Yosef gave each of them gifts, and sent Yaakov ten donkeys loaded with the finest items, and ten female donkeys laden with food.

The brothers reached Yaakov, told him that Yosef was still alive and was the ruler of Mitzrayim. When Yaakov saw the wagons, he felt his spirit renewed.

On the way to Mitzrayim, with seventy family members, Yaakov stopped in Beer Sheva. Hashem appeared to him and told him to continue to Mitzrayim. Yaakov had a joyful reunion with Yosef. Yosef presented his father and a few of his brothers to Paroh. The famine in Mitzrayim was difficult. The Egyptians turned to Yosef, and were required to sell their property and possessions to Paroh, in exchange for food.

SHABBAT VAYIGASH 5761

Candle lighting:

Havdala:

The *haftara* is a prophecy of a time when the rift between the tribes, which caused the downfall of the first *Beit Hamikdash*, will be repaired. The *shvatim* (tribes) are split into two groups that include all the others: Yosef and Yehuda, who face off at the beginning of this week's *parsha*.

Parsha Primer © (2001) 5761 Tzvi Harris, Halacha Yomit. Graphics from various clip art collections. Biblical translations based on "The Living Torah" by Rabbi Aryeh Kaplan z"l. For information on this and other educational programs please contact: Tzvi Harris 972-2-997-3848 (Israel). E-mail: tzvi@halachayomit.com Please visit our website: www.halachayomit.com

Planning for Avodat Hashem

סעודה שניה

MITZVAH OF THE WEEK- מצות השבוע

וְאֶת יְהוּדָה שָׁלַח לִפְנֵי אֶל יוֹסֵף לְהוֹרֹת לִפְנֵי גֹשֶׁן...

[Yaakov] sent Yehuda ahead of him to make preparations In Goshen. (46:28)

The *midrash* explains what sort of preparations Yehuda had to make in Goshen:

Rav Chanina the son of Rav Acha and Rav Chanina (another Rabbi named Chanina) discussed this. One explains that Yehuda was sent to set up a house for Yaakov's large family. The other claims that Yehuda was sent to set up a *Bet Midrash*- a house of Torah study. *Midrash Rabba* 95

Before heading towards Mitzrayim, Yaakov sent Yehuda to prepare an environment in which Yaakov's family could continue to serve Hashem. Rabbi Yeshayahu Horowitz zt"l (known as the *Shl"i*, the acronym of his famous book, *Shnei Luchot Habrit*) recognized an important lesson in this.

One who has the *z'chut* (merit) to build a house, should plan which room in the house will be dedicated to *tefilah* (prayer) and Torah study, and which room will serve as a gathering place for

chachamim (Torah scholars). Only after these rooms are planned should he think about the rest of his needs (the number of bedrooms and size of the kitchen...).

Based on the *Shl"i*

Rabbi Horowitz taught that this could serve as a rule of thumb for life. Before every big move in life, plan ahead where Hashem (serving Hashem, *mitzvot*, Torah study, etc.) will fit in. It doesn't matter whether it's a new house, a new job, or a new school. Even founding a new community requires planning a central place of *tefilah*, schools to teach Torah and all the other institutions necessary for *avodat Hashem* (kosher food, *chessed committees*, a Rav who can serve as a spiritual guide and more).

Middah of the Week מידת השבוע

ויפל על צווארי בנימן אחיו ויבך ובנימן בכה על צוואריו:

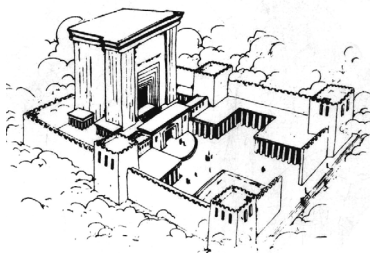
[With that Yosef] fell on the shoulders (literally necks) of his brother Binyamin and wept. Binyamin [also] wept on [Yosef's] shoulders (literally necks) ... (45:14)

Did Binyamin have two necks? Rabi Elazar ben P'dat explained: Yosef saw through divine inspiration (*Ruach Hakodesh*) that in the future two Batei Mikdash would be built in Binyamin's territory, and both would be destroyed.

Binyamin cried because he saw that the Tabernacle (*Mishkan Shiloh*) would be built on Yosef's territory and would be destroyed.

The Mahara"l of Prague (Rabbi Yehuda Levai

zt"l) explained the significance of Yosef and Binyamin's crying on each others necks. The neck connects the head to the body. Similarly- the *Beit Hamikdash* connects the Jewish people to Hashem.

It is not unusual to read about *tzaddikim* crying over future tragedies, but notice that Yosef and Binyamin each cried over events that would occur to the **other's** descendents.

Through their display of care for each other, Yosef and Binyamin taught us the significance of the *Beit Hamikdash*: Ahavat Yisrael- love for all Jews.

Based on "Reachings" Rabbi Yaakov Haber

See questions for the Shabbat table below

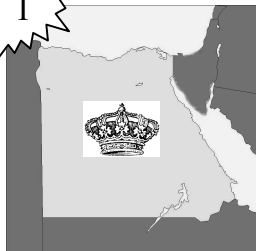
QUESTIONS FOR THE SHABBAT TABLE-

1. Can you think of a *mitzvah* (or more) related to the *Beit Hamikdash* that serves to bring *Bnei Yisrael* closer to each other?
2. As Yosef and Binyamin embraced and wept, the other ten brothers stood by watching. What thoughts do you think were going through their minds?

PICTURE RIDDLES

Look at the three sets of pictures below, and see if you can find the *pasuk*, concept or *halacha* that they refer to. Find the appropriate *pasuk* for each of the picture riddles.

1

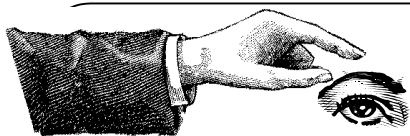

18

+

Hint: read from right to left

3

בנימין

2

SEDRA STATS

Note: In this section we refer to the *Parsha* as a *Sedra*, and the term *Parsha* refers to the sections separated by spaces in the *Sefer Torah*.

- ♦ 11th of 54 *sedras* in the *Torah*, 11th of 12 *sedras* in *Sefer Breishit*.
- ♦ Contains: 3 *parshiot*. all *stumot* (closed). *Vayechi* begins in the middle of the third *parsha*.
- ♦ 106 *p'sukim*, #28 in the number of *p'sukim*, equal to *Toldot* and *Bo*
- ♦ 1480 words, ranks #30
- ♦ 5680 letters, ranks #29
- ♦ Contains none of the *Tarya"g* (613) *mitzvot*

Thanks to *Torah Tidbits* for permission to reprint this column

ANSWERS TO PICTURE RIDDLES FOR MIKETZ

- All three riddles last week were in the same *perek*, relatively close together. 1. *Paroh* tells Yosef that he is appointing him second to the King, "Only by the throne I will outrank you." The literal translation of this is "Only my chair will be larger than yours." "רק הכסא אגדל ממך" (41:40). 2. "...but in *Mitzrayim* there was bread." "ובכל ארץ מצרים היה לחם" (41:54). 3. When *Paroh* appointed Yosef, he said: "Without your say, no man will lift a hand or foot in all *Mitzrayim*." "ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים" (41:44)

Parsha Primer

מפרש
הפרשה

23 February 24, 2001

Mishpatim- Sh'kalim

משפטים - שכלים

א' אדר תשס"א

Law is usually studied by students in colleges and universities, and by those who decided to study or work with the law as their profession. **Mishpat**, law and justice, is such an integral part of Judaism that every Jewish child who studies Chumash, Mishna and Talmud is familiar with the basic laws of damages (nezikin), courts, witnesses and other aspects of law and justice. These topics are considered by most religions to have little or nothing to do with religion, yet in Judaism these laws which define the relationships between people and neighbors are important to all. Parshat Mishpatim introduces us to these laws. **Shabbat Shalom!**

Shmot 21:1-24:18

ליל שבת

PARSHA IN A NUTSHELL- סיכום הפרשה

ואלה המשפטים אשר תשים לפניך:

These are the laws that you must set before [the Israelites]...(24:1)

Our *parsha* contains many *mitzvot*, and we couldn't possibly cover all of them. In this week's summary we'll review several of the *mitzvot* in the *parsha*.

The laws of *eved ivri*, a Hebrew slave- This is a Jewish man who sells himself as a slave because of his difficult financial situation, or one who was sold by a bet din (Jewish court of law) because he was unable to pay back a person whom he stole from. The Hebrew slave works for six years, and goes free on the seventh.

One who murders intentionally, is punished by death. (The *Talmud* tells us that this was a very rare occurrence because of the strict rules of testimony and the warning that must be given before the act.) One who caused a death unintentionally is to run away to the city of refuge (עיר מקלט).

Damages- The *parsha* discusses the responsibility of a person whose bull gored a person or damaged property, as well as that of one who dug a pit or who was responsible for a fire that spread. In each case, the bet din has to decide if carelessness was involved and to what extent the person is responsible.

One who steals an ox or sheep, and slaughters or sells it, has to pay five oxen for each ox, and four sheep for each sheep that he stole.

One who agrees to watch over his friend's valuables is responsible for his friend's property to varying degrees. The *halacha* depends upon whether he borrowed the object for his own use, rented the object, was being paid to watch the object, and on whether he took proper care of it.

Continued on back...

Shemita מצות שמטה

סעודה שניה

MITZVAH OF THE WEEK- מצות השבוע

ושש שנים תזרע את ארצך ואספת את תבואתה:
והשביעית תשמיטה ונטשתה

You may plant your land for six years and gather its crops. But during the seventh year, you must leave it alone and withdraw from it... (23:10,11)

Every seventh year is a *Shemita* year in *Eretz Yisrael*. During this year the *Torah* commands us to refrain from working the land. This *halacha* has practical meaning this year, since this year is a *shemita* year. Here are a few interesting *halachot* (laws) pertaining to the seventh year.

According to most *halachic* authorities, the Biblical laws of *Shemita* don't apply today. We continue to keep *Shemita*, as a *Rabbinic mitzvah* (a *mitzvah* instituted by *Chaza"l*, "medrabanan").

The four *melachot* (types of field work) that the *Torah* prohibited on the *Shemita* are:

- Planting
- Pruning grapevines (cutting branches in a manner that helps the growth of the vine).
- Harvesting crops
- Gathering grapes
- A fifth prohibition according to the opinion of many rabbis includes certain types of plowing (*Radba"z*).

Chaza"l (our sages) prohibited other types of field work, but these are permitted if necessary to maintain the basic health of trees or fields.

For example: it is permitted to water a tree which might die, or suffer irreversible damage if it won't receive water. It is not permitted to water a tree in order to improve it.

You might be wondering what the people in Israel eat during the *Shemita* year. In addition to not being able to do regular fieldwork, the fruit of the *Shemita* year have *kedusha* (holiness), and cannot be sold in the regular manner. *B'ezerat Hashem* (with G-d's help), we'll explain how fruit and vegetables get to the market in Israel, in a future *Parsha Primer*.

SHABBAT MISHPATIM-SH'KALIM 5761

Candle lighting:

Havdala:

Luach
Notes

Two *Sifrei Torah* are taken out of the *aron* this week. In the first we'll read *parshat hashavua*, and in the second we'll read *Sh'kalim*. A special *haftara* is read for *parshat Sh'kalim*.

Parsha Primer © (2001) 5761 Tzvi Harris, Halacha Yomit. Graphics from various clip art collections. Biblical translations from "The Living Torah" by Rabbi Aryeh Kaplan z"l. For information on this and other educational programs please contact: Tzvi Harris 972-2-997-3848 (Israel). Fax (USA) 1-707-897-1170. tzvi@halachayomit.com Please visit our website: www.halachayomit.com

Middah of the Week מידת השבוע

One of the great *Torah* leaders about 70 years ago was Rabbi Shalom Mordechai HaCohen Shwadron zt"l. He is also known by the acronym of his name: *Maharsha*"m. He left us 9 volumes of responsa (answers to *halachic* questions people sent him), as well as other volumes of *halacha* and Biblical commentary.

Maharsha"m was well known as a *shofet tzedek*: a fair judge. One of his students wrote: *Maharsha*"m would personally preside over the sounding of each side's claim in every dispute that was brought before him and his *bet din*. He would follow up with questions, to make sure that each side's claims were clear. The first thing he always tried to do was have the two sides reach a compromise agreement (*p'shara*). He would always tell the litigants:

My *Rebbe muvhak* (who taught me the most) was named *Shalom* (Rabbi Shalom of Belz z"l),

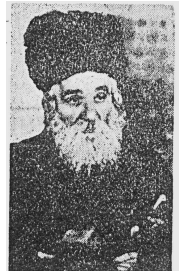
My name is *Shalom*,

Most of the books that I wrote have the word "*Shalom*" in their

titles,

In addition, I am a *cohen*, a descendent of *Aharon the Cohen*, and am obligated to follow his lead and actively seek *Shalom* (*Rodef Shalom*).

Please, listen to me and reach a compromise. In merit of your agreeing to compromise you will succeed and prosper. A weak compromise is always better than a powerful court decision.

After deciding each case, *Maharsha*"m would carefully watch to see if one of the litigants felt wronged. If so, he would sit him down, and explain his judgement at length, until he was sure that the person understood the rationale behind his judgement. If the man was learned, *Maharsha*"m would show him sources to back up the *bet din*'s decision. If not, he would ask that the litigant send a learned family member or friend, and *Maharsha*"m would explain his judgment to that person.

Occasionally the litigants would have to wait in *Maharsha*"m's presence for two additional *dayanim* (judges) to arrive. They would tell *Maharsha*"m not to wait- "Rebbe, we rely on your knowledge, and accept your decision." He would smile and tell them, "I don't rely on myself. You came for a *din-Torah* (judgement of a *Torah* court), and a *din Torah* requires three *dayanim*!"

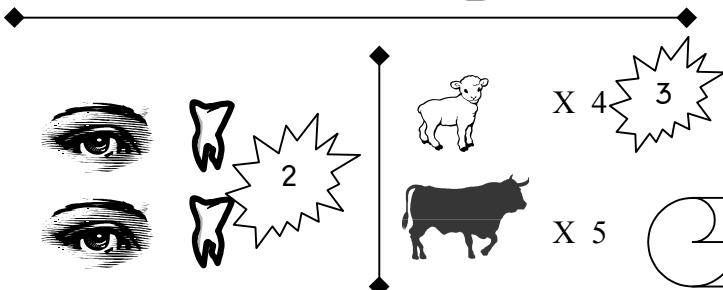
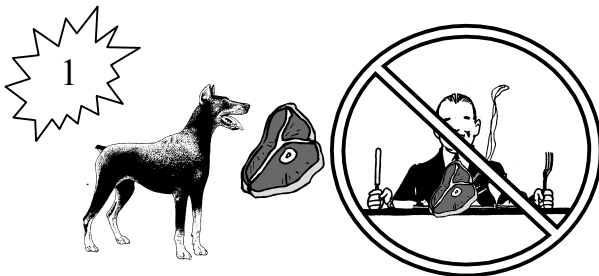
Parsha in a Nutshell, continued from page 1

The *parsha* contains many other *halachot*, among them the obligation to return lost objects, maintain justice in courts, keep the *Shemita* year, go to *Yerushalayim* three times a year, and the prohibition of eating milk and meat together.

Sh'kalim tells of the funds gathered for communal sacrifices (these are general sacrifices, not ones given by individuals).

PICTURE RIDDLES

Look at the three sets of pictures below, and see if you can find the *pasuk*, concept or *halacha* that they refer to. Find the appropriate *pasuk* for each of the picture riddles.

SEDRA STATS

Note: In this section we refer to the *Parsha* as a *Sedra*, and the term *Parsha* refers to the sections separated by spaces in the *Sefer Torah*.

- ◆ 18th of 54 *sedras*; 6th of 11 in *Shmot*
- ◆ 33 *parshiot*; 6 open and 27 closed
- ◆ 118 *p'sukim* - ranks 22nd
- ◆ 1462 words - ranks 31st
- ◆ 5313 letters - ranks 37th

The noticeable drop in ranking for words and letters is a result of *MISHPATIM*'s having relatively short *p'sukim*.

- ◆ *MISHPATIM* has 53 *mitzvot*; 23 positive and 30 prohibitions; only 3 *sedras* have more *mitzvot*
- ◆ The *Maftir* for *Sh'kalim* adds 1 (open) *parsha*, 6 *p'sukim*, 90 words, 336 letters, 1 (positive) *mitzvah*

Thanks to *Torah Tidbits* for permission to reprint this column

ANSWERS TO PICTURE RIDDLES FOR YITRO

1. These "long days" represent the reward one is given for honoring his father and mother, literally "long days", meaning, a long life **כבוד ימים רבים** (Shmot 20:11). 2. Here we see a thought bubble, containing a soldier and a person thinking, or remembering. These are the two aspects of *Shabbat* that are mentioned in *Aseret Hadibrot*, one in *Shmot* and one in *Sefer D'varim*. *Zachor v'Shamor*- remember and guard. In the *Kabbalat Shabbat* prayer we say that these two aspects of *Shabbat* were said *b'dibbur echad*, or in one "breath". 3. This is part of *kiddush* on *Shabbat* morning, in which we state who is not permitted to do *melacha* on *Shabbat*. "You, your son, your daughter, your slave, your maid, your animal..." **לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתְךָ עַבְדְּךָ וַעֲמָתְךָ וְהַמֵּתָן וְהַחֲמִיתָ**.

Parsha Primer

מפר
הפרשה

27 March 24, 2001

Vayakhel-Pekudei

ויקהל-פקודי

כ"ט אדר תשס"א

This week we have a double header, and a special *maftir*. At the end of *Pekudei*, *Bnei Yisrael* see the cloud representing the *Shechina* (presence of *Hashem*) settle on the completed *Mishkan*. This is an appropriate ending to *Sefer Shmot*, displaying that *Bnei Yisrael* were well on their way to fulfilling the goal of having *Hashem* dwell among them. In **Mitzvah of the Week**, we'll study a topic from the special *maftir*- the Jewish calendar. In **Middah of the Week** we'll try to understand what "wisdom" means in Judaism. **Shabbat Shalom!**

Shmot 35:1-40:38

ליל שבת

PARSHA IN A NUTSHELL- סיכום הפרשה

In our parshiot *Bnei Yisrael* carry out *Hashem's* command to build the *Mishkan*.

Vayakhel- *Bnei Yisrael* donated the various materials that were needed to produce the *Mishkan*. At some point the workers turned to *Moshe* and told him that they already had more materials than necessary. *Moshe* then commanded *Bnei Yisrael* to stop bringing the materials. The leaders of the tribes donated the precious stones that were needed for the clothing of the *Cohen Gadol*.

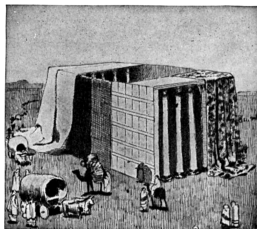
The *parsha* details the building of the *Mishkan* and its vessels. *Bnei Yisrael* prepared the structure of the *Mishkan*, (the beams that formed the walls, the coverings and the curtains that separated each section) and the vessels: the *Aron*, the *shulchan* (showbread table), the *menorah*, the golden altar, the copper altar and the washstand (*kiyor*).

Pekudei- The funds used to build the *Mishkan* were carefully counted, and accounted for.

The garments of the *Cohanim* were produced.

Moshe blessed the workers who built the *Mishkan* when he reviewed the various items, and saw that they were all built as *Hashem* specified.

Hashem commanded *Moshe* to put the *Mishkan* together (on *Rosh Chodesh Nissan*, almost a year after leaving *Mitzrayim*), and to anoint and sanctify the vessels and the *Cohanim*. *Moshe* did everything as *Hashem* commanded, and placed the vessels in the *Mishkan*.

The Jewish Calendar

סעודה שניה

MITZVAH OF THE WEEK- מצות השבוע

In this week's special *maftir*, we read of the *mitzvah* to count the months starting from *Nissan*, and follow a lunar (moon-based) calendar, adjusted by the solar (sun based) seasons. We'll explain how our unique calendar works, and how it compares to the other common calendars.

What are calendars usually based on?

The secular calendar that most of us use is a solar (sun-based) calendar. This means that the seasons of the year (which are set by the sun) occur on the same dates each year. The months though, are not dependent upon any natural phenomenon (sun or moon). They are just adjusted to complete a cycle (12 months), by the end of the sun-year.

The Moslems use a strictly lunar calendar. Since the lunar year is a few days shorter than the solar year, their holidays can occur in different seasons. It is common in Israel to see the Moslems celebrate "Ramadan" (a Moslem holiday) in a different season every few years. (It's also common to hear people who don't understand the Moslem calendar ask: "I thought Ramadan was in the summer, why are they celebrating it in the winter this year?" or the opposite.)

The Jewish Calendar-

Our calendar is based upon the sun and the moon. **The months** are based on the moon. A month is the time between the appearance of one new moon, and the appearance of the next new moon. Our months are 29-30 days, because the month is actually 29 and 1/2 days long (29 days, 12 hours, 44 minutes and 3 1/3 seconds to be exact). On the other hand, our **years** are based on the sun. *Pesach* must occur in the spring, and the other holidays (*Shavuot* and *Sukkot*) are also seasonal.

How does the Jewish calendar balance the sun and the moon?

In order to ensure that the calendar remains adjusted seasonally, we add a month to the year (13 months) 7 out of every 19 years. This helps the lunar months remain synchronized with the solar years. A 13 month year is known as a leap year, or a "*shana mi-uberet*" (שנה מעוברת).

For more information, see "Understanding the Jewish Calendar" by Rabbi N. Bushwick

VAYAKHEL-PEKUDEI-HACHODESH 5761

Candle lighting:

Havdala:

Luach
Notes

Two *Sifrei Torah* are taken out this week. The *maftir* is read from the second one, *Parshat Hachodesh* (*Sefer Shmot*, from *Parshat Bo*). Before *Mussaf* we pray that the upcoming month of *Nissan* be a good month.

This week's **Primer** is dedicated in memory of **Esther (bat Yehuda Leib) Harris z"l**, 2 Nissan 5759

Parsha Primer © (2001) 5761 Tzvi Harris, Halacha Yomit. Graphics from various clip art collections. Biblical translations from "The Living Torah" by Rabbi Aryeh Kaplan z"l. For information on this and other educational programs please contact: Tzvi Harris 972-2-997-3848 (Israel). Fax (USA) 1-707-897-1170. tzvi@halachayomit.com Please visit our website: www.halachayomit.com

Middah of the Week מידת השבוע

A careful review of our *parsha* will reveal that the *Torah* uses the phrase "wise hearted" (לב חכם in various forms), many times.

Usually we associate the term wise, with man's head, and particularly with his brain. Why does our *parsha* stress over and over the wisdom of the heart?

Our association of wisdom with the brain is not totally correct. Often, the brain-wise person is not smart at all. He might know all the answers, he might sound intelligent, but is he really wise?

If he knows how to use his wisdom to benefit himself and others- then he is truly a wise person. If his knowledge remains in his brain and mouth, but is not put to any use, then it is worthless. In fact, the *Torah* is

teaching us that this is not considered "wisdom".

Let's take for example someone who has studied the medical benefits of plants and herbs. Ask him about any plant, he'll tell you if this one is poisonous, and that one can be used to cure some disease, and so on. Sounds like a very wise man, doesn't he?

Now, let's say you see this "wise man" eating one of the plants that he just told you was poisonous. Can we still consider him "wise"? His vast knowledge remains just...knowledge. It's not put to any use. This is not wisdom. In fact, we can even compare this man to a donkey, who has an entire set of encyclopedias loaded on his back. Does the encyclopedia make the donkey "wise"?

The *Torah* is teaching us that wisdom is the ability to use knowledge to help and benefit others.

Based on Ohr Yahel, Rabbi Yehuda Leib Chasman z"l, illustration of L. Frank Baum's Scarecrow and Tin Woodman by W. W. Denslow, 1900

QUESTIONS FOR THE SHABBAT TABLE- WISDOM OF THE HEART

- Based upon our definition of true wisdom, how would you define a *Torah* scholar?
- A few weeks ago (*B'shalach*) we explained what *emuna* (faith, belief in *Hashem*) means in Judaism. In what way are our definitions of *emuna* and wisdom similar?

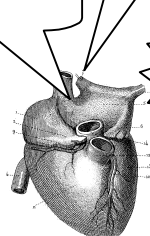
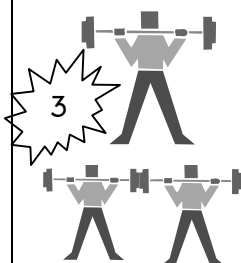
PICTURE RIDDLES

Look at the three sets of pictures below, and see if you can find the *pasuk*, concept or *halacha* that they refer to.

$$A^2 + B^2 = C^2$$

$$32 \times 768 = 24576$$

SEDRA STATS

Note: In this section we refer to the *Parsha* as a *Sedra*, and the term *Parsha* refers to the sections separated by spaces in the *Torah*.

Vayakhel * 22nd of the *Torah's* 54 sedras; 10th of 11 in *Shmot* * 13 *Parshiot*; 7 open, 6 closed

* 122 *p'sukim* - ranks 17th, tied with *VaEtchanan* & *Ki Tavo*; shorter than both in words & letters * 1558 words - ranks 24th tied with *Vayeshev*, * 6181 letters - ranks 21st * Overall, *Vayakhel* ranks 22nd in the *Torah* * *Vayakhel* contains 1 *mitzvah* of the 613, a prohibition

Pekudei * 23rd of the *Torah's* 54 sedras 11th of 11 in *Shmot* * 20 *Parshiot*; 7 open, 13 closed * 92 *p'sukim* - ranks 40th * 1182 words - ranks 42nd * 4432 letters - ranks 44th (10th) * Overall, *Pekudei* ranks 43rd in the *Torah*; it is a short *sedra* * *Pekudei* is always "involved" in the Four *Parshiot*; it is the only *sedra* with that distinction.

* *Pekudei* contains no *mitzvot*, although it does "contain" several *mitzvot* related to the *Mishkan* and *Cohen's* garments, which have been previously counted. It is one of 17 *sedras* without *mitzvot*.

Vayakhel-Pekudei First of 7 pairs that are sometimes read together. Combined, V-P has 214 *p'sukim*, more than all single *sedras*, and more than all other doubles, except for *Matot-Mas'ei*. Even with the *maftir* adding 20 *p'sukim*, it still falls short of M-M's 244 *p'sukim* plus 7 more when it is *Shabbat Rosh Chodesh*. In most 12-month years, *Vayakhel* and *Pekudei* are read together, and they are usually *Parshat HaChodesh*, as they are this year * The *maftir* for *HaChodesh* contains 1 closed *parsha*, * 20 *p'sukim*, * 313 words, * 1207 letters, * 9 *mitzvot* - 5 positive and 4 prohibitions

Thanks to *Torah Tidbits* for permission to reprint this column

ANSWERS TO PICTURE RIDDLES FOR Ki Tisa

1. In this picture we see a measuring cup, with top line measuring 13 units. A measure in *Ivrit* is a *middah*, and 13 *middot* are the 13 phrases of mercy that *Moshe* used in his prayer to *Hashem* (13 *middot rachamim*) (34:6-7). 2. $\frac{1}{2} = 20$, this represents the $\frac{1}{2}$ *shekel* coin, which must be given by all males over 20 years old. 3. This represents the *pasuk*, **בְּחֹרֶשׁ וּבְקַצִּיר תִּשְׁבֹּת** refrain from plowing and harvesting. Although the *pasuk* clearly refers to *Shabbat*, some understand the second half of the *pasuk* as referring to *Shemita*. (34:21).

HALACHA YOMIT and PARSHA PRIMER-ORDER FORM- 5761 תשס"א

◆ The cost of the **HALACHA YOMIT** for the תשס"א school year is \$250. Price includes postage. Your school logo can be included for an additional \$20 (contingent upon your providing a copy of the logo that can be scanned successfully, or an electronic copy of the logo). School name will appear at the bottom for no additional charge, as in the past.

◆ The cost of **PARSHA PRIMER** for the תשס"א school year is \$220. Price includes postage, and inclusion of your school logo (contingent upon your providing a copy of the logo that can be scanned successfully, or an electronic copy of the logo).

Please fill in the following clearly:

1. SCHOOL NAME: _____

2. **We would like to order:** ⚡

Please send the following ⚡ with your order:

Halacha Yomit 5761

\$250 + school calendar

please add our logo

\$ 20 + digital logo, or dark sharp image

Parsha Primer 5761

\$220 + logo (no additional charge)

3. ADDRESS: _____

4. PHONE NUMBER/FAX _____

5. NAME OF STAFF MEMBER WHO WILL SERVE AS CONTACT (please fill this in) _____

6. Are there sessions on Sundays in your school? _____

7. Is your student body comprised of: boys only, girls only, or boys and girls? _____

8. Unless specifically requested, the Halacha Yomit includes the halachot of Yom Haatzmaut and Yom Yerushalayim. Are you interested in having this omitted? _____

9. We plan to use Halacha Yomit for grades (Recommended for 3-8) _____

We plan to use Parsha Primer for grades (Recommended 5-8) _____

10. Approximate number of students who will be using the programs: _____

11. Name of school as you would like it to appear on the Halacha Yomit- _____

12. E-mail (please fill this in if possible) _____

Please note: Subscription to the Halacha Yomit and/ or to Parsha Primer gives you the right to prepare as many copies as necessary for your school only. All rights, including copyright, and right to make changes to any element of the programs remain the property of the editor.

SIGNATURE

To order, mail your תשס"א school calendar and/ or logo (if necessary) with this order form and the payment (as stipulated above) to:

Rabbi Tzvi Harris

Talmon

D.N. Modiin 71937

ISRAEL

Tel (Israel) 972-2-9973848

e-Fax (USA) 707-897-1170

e-mail: tzvi@homemail.com

Please note that adding your logo does not in any way indicate a transfer of any or all of the copyright holders legal claims to the material.